

**ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ**

**СИЛАБУС ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
циклу професійної підготовки (варіативна частина)**

Психологія інклюзивної та спеціальної освіти

Для підготовки фахівців
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальності: 053 Психологія (4 курс)
за освітньо-професійної програмою:
Психологія

Житомир – 2019-2020

Силабус до вивчення дисципліни *«Психологія інклюзивної та спеціальної освіти»* для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 053 Психологія складений для реалізації освітньо-професійної програми «Психологія».

РОЗРОБНИКИ:

кандидат психологічних наук, доцент кафедри соціальної та практичної психології **Тичина І.М.**

асистент кафедри соціальної та практичної психології **Весельська А.Л.,**

Силабус затверджений на засіданні кафедри соціальної та практичної психології

“18” червня 2019 року, протокол №12.

Зав. кафедрою _____ доц. Н.Ф. Портницька

Схвалено методичною комісією соціально-психологічного факультету

“21” червня 2019 року, протокол №8.

Голова _____ доц. І.М. Тичина

Загальна інформація до курсу

Назва курсу	<i>Психологія інклюзивної та спеціальної освіти</i>
Викладач (-і)	Тичина Ірина Миколаївна Весельська Алла Леонідівна
Профайл викладача (-ів)	Тичина Ірина Миколаївна http://spf.zu.edu.ua/psihol_social.html Весельська Алла Леонідівна http://spf.zu.edu.ua/psihol_social.html
E-mail:	Тичина Ірина Миколаївна Iratychyna@gmail.com Весельська Алла Леонідівна aveselska@ukr.net
Посилання на курс в CMS	Електронна бібліотека ЖДУ імені Івана Франка http://eprints.zu.edu.ua/
Консультації	<i>Очні консультації:</i> Тичина Ірина Миколаївна (Ср. - 16.00-17.00) Весельська Алла Леонідівна (Пн. - 15.00-16.00)

Анотація до курсу

Програму дисципліни «Психологія інклюзивної та спеціальної освіти» складено відповідно до місця та значення дисципліни за структурно-логічною схемою, передбаченою освітньо-професійною програмою бакалавра зі спеціальності 053 «Психологія інклюзивної та спеціальної освіти». Вона покликана ознайомити студентів із основними категоріями інклюзивної та спеціальної освіти, сприяти реалізації завдань та розвитку інклюзивної освіти.

Предметом вивчення дисципліни є загальні теоретичні та методологічні концепції, принципи організації інклюзивної та спеціальної освіти. У рамках курсу студенти ознайомлюються із поняттями «особливі освітні потреби», «деонтологія інклюзивної освіти», «особливості психофізичного розвитку дітей з особливими потребами», «соціалізація дітей з особливими потребами».

Вивчення теоретичного матеріалу супроводжується виконанням практичних завдань, спрямованих на оволодіння науково обґрунтованими методами та сучасними технологіями щодо організації професійної діяльності в системі інклюзивної та спеціальної освіти.

Вивчення курсу «Психологія інклюзивної та спеціальної освіти» є основою до подальшого вивчення таких психологічних дисциплін: «Психологія травмуючих ситуацій», „Практикум з основ психологічної допомоги”, «Психологія девіантної поведінки».

Мета та завдання курсу

Мета курсу: оволодіння студентами компетентностями щодо концептуальних засад інклюзивної освіти, особливостей психофізичного розвитку дітей з особливими потребами, основних принципів і технологій організації взаємодії в умовах інклюзивної освіти.

Завдання:

1. Оволодіння студентами категоріально-термінологічним апаратом психології інклюзивної та спеціальної освіти;
2. Засвоєння змісту основних принципів та цінностей інклюзивної освіти;
3. Оволодіння знаннями щодо міжнародного та національного законодавства у сфері інклюзивної та спеціальної освіти, зарубіжного досвіду;
4. Засвоєння основних принципів та технологій організації освітнього процесу в

умовах інклюзивної освіти;

5. Розвиток професійних знань та умінь щодо роботи з дітьми з особливими потребами.

Структура курсу «Психологія інклюзивної та спеціальної освіти» включає три змістових модуля:

1. Основні поняття інклюзивної та спеціальної освіти.
2. Організація освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти.
3. Дитина з особливими освітніми потребами як суб'єкт інклюзивної освіти.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел;
- здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).
- Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.

Програмні результати навчання

- Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.
- Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань, ілюструвати прикладами.
- Скласти та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.
- Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.
- Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

Формат курсу

Обсяг курсу: 90 годин (3 кредити ECTS), з них 12 лекцій, 20 практичних, 8 лабораторних, 50 самостійної роботи. Курс вивчається у VII семестрі.

Цикл професійної підготовки (дисципліни вільного вибору студента).

Формат курсу: змістові модулі за логікою об'єднані у тематичні блоки, що включають лекції, практичні та лабораторні заняття, контрольні роботи, консультації, спрямовані на формування програмних результатів. Практичні заняття включають елементи опитування, бесіди та групового обговорення, виконання практичних завдань.

Форми контролю: поточні самостійні роботи (міні-опитування на кожному практичному, оцінювання роботи на занятті, виконання практичних завдань), підсумкова модульна контрольна робота, залік (VII семестр).

Передумови вивчення курсу:

Курс «Психологія інклюзивної та спеціальної освіти» вивчається протягом VII семестру, тому передумовою вивчення курсу є ознайомлення з курсами: «Клінічна психологія», «Патопсихологія», «Психодіагностика», «Основи індивідуальної та групової психокорекції».

Технічне та матеріальне забезпечення курсу:

Наявність мультимедійного обладнання.

Відповідальність викладача та студентів:

- З метою досягнення мети курсу викладачі та студенти мають нести спільну відповідальність: неупереджене ставлення до позиції іншого, повага один до одного, диференційованість в оцінюванні знань та компетентностей здобувачів та формуванні висновків щодо успішності (приклади можливих бонусів при вивченні дисципліни: активна робота на занятті, виконання завдань із циклу «за бажанням» тощо).
- Мобільні телефони та інші прилади мають бути переведені у беззвучний режим. Ноутбуки та планшети можуть використовуватись тільки для ведення конспектів, нотаток, роботи над практичним завданням або презентацією.
- Під час занять заборонене вживання їжі та напоїв, що містять алкоголь або інші психоактивні речовини.
- Студенти мають право вести записи на лекційних та практичних заняттях. Ведення аудіо- та відеозапису може здійснюватися лише за згодою викладача та інших студентів.
- Відсутність студента (з поважної та неповажної причини) на лекційному або практичному занятті має бути відпрацьована під час індивідуальних занять з викладачем у формі співбесіди. Для відпрацювання студент має підготувати конспект питань, що розглядалися на занятті, яке студент пропустив.
- Допомогу або додаткові роз'яснення з питань, які були недостатньо засвоєні студентом під час самостійної підготовки, можна отримати під час індивідуальних консультацій за графіком консультацій викладачів.
- Студенти зобов'язані приходити вчасно на навчальні заняття. У разі запізнення здобувача на заняття викладач має право зробити студенту зауваження.

Навчальні:

- Вивчення кожного змістового модуля включає отримання оцінок за практичні заняття, практичні завдання та теми, що виносилися на самостійне опрацювання.
- Для підвищення навчальної мотивації та відповідно до Положення про організацію начального процесу у ЖДУ у випадку студент може отримати залікову оцінку автоматично в разі, якщо на позитивну оцінку зараховано всі змістові модулі (не менше 60 балів).
- Виконання практичних завдань до практичних занять є обов'язковим для допуску до підсумкової модульної контрольної роботи (АМКР). Вони мають бути зараховані до написання ПМКР.
- До написання АМКР здобувач має відпрацювати всі пропуски під час індивідуальних занять (лекції) або консультацій протягом семестру (практичні) за графіком консультацій викладачів, що ведуть лекційні або практичні заняття.
- Підсумкова модульна контрольна робота проводиться на останньому аудиторному навчальному занятті модуля.
- Забороняється списування та плагіат практичних завдань, тестових чи контрольних завдань, передбачених курсом. Представлення роботи, що містить плагіат, оцінюється незадовільно і вимагає повторного виконання завдання. У разі невідпрацювання завдання, студент не допускається до заліку.

Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання курсу	Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання.
	Методи поточного контролю: виконання міні-

	<p>тестових робіт, оцінювання усних відповідей та практичних завдань під час практичних занять, оцінювання виконання теми для самостійного опрацювання.</p> <p>Методи модульного (проміжного) контролю: виконання АМКР, що складається з тестового контролю (Портал ZDU PROJECT) та теоретичного питання.</p> <p>Нарахування балів здійснюється за 100-бальною системою відповідно до системи ЄКТС згідно «Положенням про порядок оцінювання знань студентів у Житомирському державному університеті імені Івана Франка».</p> <p>Оцінка за кожен модуль розраховується як середнє арифметична між оцінкою за ПМКР та середнім балом за заняття модуля</p> $COH3 = \frac{OH3_1 + OH3_2 + \dots + OH3_n}{n}$ $MO = \frac{COH3 + ПМКР}{2}$ <p>де COH3 - середнє арифметичне значення оцінки за навчальні заняття модуля OH3n – оцінка за n-те навчальне заняття n - кількість навчальних занять у модулі МО – модульна оцінка</p> <p>АМКР – оцінка за підсумкову модульну контрольну роботу</p> <p>Контрольним заходом, який проводиться під час екзаменаційної сесії є Семестровий залік. Залікова робота складається із 2-х частин: одне теоретичне питання (з двох на вибір) та професійно-орієнтоване завдання. Оцінювання кожного виду контролю здійснюється за 100-бальною системою, загальна оцінка за залік розраховується як середнє арифметичне між обома видами контролю й нараховується у балах відповідно до системи ЄКТС, яка переводиться у 4-бальну (національну) шкалу.</p> <p>Оцінка за залік обраховується як середнє арифметичне між оцінкою за залікову роботу та ПОМ, де ПОМ – підсумкова оцінка вивчених модулів</p>
<p>Вимоги до модульного тестування контроль у системі (Портал ZDU PROJECT)</p>	<p>1. До ПМКР допускаються студенти, які отримали поточні оцінки з усіх передбачуваних робочою програмою видів завдань (мінімум 1 за кожне практичне заняття). До завершення модуля студент може пересклати окремі теми модуля з метою</p>

	<p>отримання вищих оцінок під час консультацій протягом семестру (відповідно до графіка викладача).</p> <p>2. Проходження письмового модульного (проміжного) тестового контролю є обов'язковим.</p> <p>3. Написання підсумкової модульної роботи здійснюється у присутності викладача на останньому занятті модуля та триває 25 хвилин</p> <p>4. Оцінювання здійснюється за 100-бальною системою</p>
Вимоги до індивідуальної письмової роботи (тут може бути творча робота, есе, проект тощо) якщо в курсі передбачено	<p>1. Написання індивідуальної письмової роботи є обов'язковим.</p> <p>2. Структура відповіді на теоретичні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Вступ, де окреслюються межі проблеми (або місце феномену у структурі психічної діяльності), яку необхідно висвітлити. - Визначення поняття із посиланням на авторів або джерело - Опис заданого феномену: психологічний зміст, функції, структура, класифікація. Виклад матеріалу має підкріплюватись власними прикладами автора (ки). - Власні висновки автора (ки). <p>3. Оцінювання здійснюється за 100-бальною системою</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Відповідно до «Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти....» студент допускається до семестрового контролю з дисципліни «Психологія інклюзивної та спеціальної освіти», якщо він успішно склав модульні контрольні роботи (за результатами підрахунку середнього арифметичного набрав не менше ніж 60 балів – «прохідний мінімум»).</p>
Умови та вимоги ліквідації академічної заборгованості	<p>1. Якщо студент за результатами оцінювання навчальних досягнень із навчальної дисципліни отримав підсумкову оцінку за модулі, що не перевищує 59, він має право відпрацювати модуль до початку заліково-екзаменаційної сесії. В іншому випадку студент не допускається до сесії.</p> <p>2. При наявності результатів нижче «прохідного мінімуму» на день складання іспиту, студенту виставляється «не допущений».</p> <p>3. У разі отримання студентом не допуску до заліку або «незадовільного» складання (відсутність студента під час заліку з не поважної причини прирівнюється до «незадовільного» складання), студент має можливість повторно складати залік не більше двох разів.</p> <p>4. Повторне перескладання підсумкового семестрового заліку здійснюється не більше 2-х разів: перший –</p>

	<p>викладачу, другий – комісії у складі 3-х осіб, яка створена деканом факультету. Повторне перескладання здійснюється до початку наступного семестру (за графіком, встановленим деканатом).</p> <p>5. Якщо здобувач освіти тричі отримав оцінку, що має 59 балів і нижче, він підлягає відрахуванню з університету студент отримав більше двох незадовільних оцінок з дисциплін, він підлягає відрахуванню з Університету за академічну неуспішність відповідно до пункту 6. «Положення про крієрії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти».</p>
--	---

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота є невід'ємною складовою вивчення навчальної дисципліни. Вона здійснюється за такими напрямками:

- підготовка теоретичних питань до практичних занять;
- конспектування першоджерел;
- підготовка рефератів (цей вид роботи здійснюється здобувачем за бажанням);
- виконання індивідуальних (професійно-орієнтованих) завдань;
- підготовка до підсумкових модульних контрольних робіт;
- підготовка до заліку (7 навчальний семестр).

Підготовка теоретичних питань до практичних занять передбачає опрацювання питань теми практичного заняття. Ці питання могли розглядати як під час лекції, так і виноситися на самостійне опрацювання.

Алгоритм підготовки.

- Визначте питання для підготовки (Ви маєте розглянути усі питання, зазначені у плані практичного заняття).
- Візьміть у бібліотеці університету (читальному залі, в електронній бібліотеці або на інтернет-ресурсах) джерела, зазначені у списку основної літератури до заняття. При підборі літератури Ви можете користуватися бібліотечними каталогами (алфавітним, предметним або систематичним).
- Визначте розділи (теми або параграфи), у яких розкрито питання практичного заняття.
- Прочитайте ці розділи.
- Складіть план (простий або складний) відповіді на кожне питання.
- Визначте основні поняття, які Ви повинні засвоїти (користуючись переліком основних понять до кожної теми).
- Проаналізуйте, як опрацьований матеріал пов'язаний з іншими питаннями теми.
- Для кращого засвоєння та запам'ятовування матеріалу складіть короткий конспект, схеми, таблиці або графіки по прочитаному матеріалу.
- Визначте проблеми в опрацьованому матеріалі, які Ви недостатньо зрозуміли. З цими питаннями Ви можете звернутися на консультації до викладача.
 - Перевірте, як Ви засвоїли опрацьоване питання.

Конспектування (опрацювання) першоджерел передбачає поглиблений розгляд окремих питань теми. Для конспектування можуть пропонуватися статті з фахових журналів, розділи монографій або підручників.

Алгоритм підготовки.

- Прочитайте запропоноване першоджерело.
- Правильно оформіть бібліографію першоджерела (автор, назва, вихідні дані).
- Складіть план (простий або складний).
- Для кожного пункту плану виділіть основні положення проблеми, яка висвітлюється у першоджерелі.
- Представте прочитаний текст у вигляді тез або анотації, використовуючи, при потребі, схеми, таблиці, графіки тощо. У випадку необхідності опрацювати першоджерело, можете записати лише основні думки або ті тези, які, на Вашу думку, можуть допомогти Вам при відповіді на теоретичні питання чи професійно-орієнтованого завдання.
- Для самоперевірки перекажіть статтю, використовуючи власний конспект.

Підготовка рефератів передбачає глибокий та детальний аналіз проблеми, винесеної у темі реферату.

Алгоритм підготовки.

- Ознайомтеся з вимогами до реферату.
- Підберіть літературу, у якій розкривається тема реферату. При підборі літератури Ви можете користуватися бібліотечними каталогами (алфавітним, предметним або систематичним).
- Складіть план реферату.
- Опрацюйте літературні джерела, користуючись порадами до конспектування першоджерел.
- Систематизуйте опрацьований матеріал відповідно до плану реферату.
- Дайте власний критичний аналіз та оцінку висвітленої проблеми.
- Оформіть реферат відповідно до вимог.
- На основі реферату підготуйте усну доповідь на практичне заняття.

Підготовка до підсумкової модульної контрольної роботи, заліку та екзамену має на меті узагальнення та систематизацію знань з окремого модуля або дисципліни у цілому.

Алгоритм виконання

- Ознайомтеся з переліком питань та завдань до ПМКР або екзамену.
- Підберіть підручники, методичні рекомендації матеріали або іншу довідкову літературу, необхідну для підготовки (її перелік Ви можете знайти у силабусі).
- Перегляньте зміст кожного питання, користуючись власними конспектами або підручниками.
- Визначте рівень знань з кожного питання.
- Визначте питання, які потребують ретельнішої підготовки (опрацювання додаткової літератури, складання конспектів, схем, виконання окремих завдань тощо). З цією метою зверніться до алгоритму підготовки теоретичних питань до практичних занять та виконання завдань до лабораторних занять.
- Для самоперевірки перекажіть теоретичні питання або виконайте практичне завдання.

Примітка: якщо ви маєте труднощі у підготовці окремих теоретичних питань або виконанні практичних завдань, ви можете звернутися за консультацією до викладача. Час проведення консультацій зазначений у Графіку проведення консультацій (кафедра соціальної та практичної психології).

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	Всього	Денна форма					Заочна форма				
		У тому числі					У тому числі				
		Л.	П.	Ла б	Інд.	С.р .	всь ого	Л.	П.	Ла б.	С.р .
Модуль 1. ПСИХОЛОГІЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ											
Змістовий модуль 1. Основні поняття інклюзивної та спеціальної освіти											
Тема 1. Поняття про спеціальну та інклюзивну освіту.	8	2	2			4	8	2			6
Тема 2. Громадянське суспільство, соціальна політика та проблеми людей з особливими потребами	8	4				4	8				8
Тема 3. Механізми забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних та національних документах та законодавстві	4	2				2	4				4
Тема 4 Вітчизняний та зарубіжний досвід інклюзивної освіти	6		2			4	6		2		4
Змістовий модуль 2. Організація освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти											
Тема 5. Доступність та універсальний дизайн інклюзивного освітнього середовища	4	2				2	4	2			2
Тема 6. Психологічні вимоги до організації освітнього процесу у закладах освіти з інклюзивною формою навчання	4		2			2	4		2		2
Тема 7. Індивідуальна програма розвитку дитини з особливими освітніми потребами.	8		2			6	8				8
Тема 8. Мережа закладів освіти для дітей з особливими освітніми потребами. Додаткові освітні послуги в інклюзивному освітньому середовищі	10			2		8	10				10
Змістовий модуль 3. Дитина з особливими освітніми потребами як суб'єкт інклюзивної освіти											
Тема 9.Діти з особливими	8	2	2			4	8	2			6

освітніми потребами: особливості психофізичного розвитку. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ-ДП)											
Тема10. Психолого- педагогічний супровід та соціалізація дітей з особливими потребами	8		2	2		4	8		2	2	4
Тема 11. Особливості психокорекційної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами	22		8	4		10	22			4	18
Разом за модулем 1	90	12	20	8		50	90	6	6	6	72

Для зарахування 1 модуля студенти мають отримати не менше **14 оцінок** (поточні оцінки 10-и практичних занять, 4 оцінки за виконання лабораторних завдань).
Обов'язкові види робіт:

- опрацювати питання з плану практичного заняття;
- опрацювати основні поняття;
- оформити звіт за результатами виконання лабораторних завдань.

Види робіт на вибір:

- реферат або повідомлення (готує один студент з академічної групи).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ

ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

ЛЕКЦІЯ 1. ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ ПРО СПЕЦІАЛЬНУ ТА ІНКЛЮЗИВНУ ОСВІТУ.

Мета: формувати у студентів уявлення про соціальну інклюзію, інклюзію в освіті

Професійна спрямованість: усвідомлення філософії прав людини та існуючих підходів до питань освіти дітей з особливими освітніми потребами

План:

1. Поняття про спеціальну та інклюзивну освіту.
2. Інклюзивна освіта – шлях до рівних можливостей.
3. Офіційні засади та нормативна база інклюзивної освіти в Україні.
4. Становлення інклюзивного навчання в Україні.

Основні поняття	<i>Інклюзивна освіта, інклюзивне навчання, інклюзивний навчальний заклад, діти з особливими освітніми потребами</i>
------------------------	---

Література

Основна література

1. Інвалідність та суспільство: навчальний посібник з серії навчальних матеріалів українсько-канадського проекту «Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні» / [Л.Байда, О.Красюкова-Енс, С.Буров, В.Азін, Я.Грибальський, Ю.Найда]. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2-11. – 188с.
2. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. – Київ: ТОВ «Агенство «Україна»», 2019. – 300 с. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/inkluzyvne-navchannya/posibniki/inkluziyavnz.pdf>
3. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. «Інклюзивна освіта: від основ до практики»: [монографія] / А.А. Колупаєва, О.М. Таранченко – К. : ТОВ «АТОПОЛ», 2016. – 152 с. – (Серія «Інклюзивна освіта»).
4. Основи інклюзивної освіти. Навчально-Методичний посібник:/ за заг. ред.. Колупаєвої А.А. – К: «А. С. К.», 2012. – 308 с.
5. Українсько-канадський проект «Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні»: тренінгові модулі. – К., - 2012. – 132 с.

6. Швед М. Основи інклюзивної освіти: підручник / Марія Швед. – Львів: Український католицький університет, 2015. – 360 с.

Додаткова література:

1. Іпатов А.В. Надання медико-соціальної експертної допомоги інвалідам внаслідок розладів психіки та поведінки в Україні: сучасний стан, труднощі та перспективи / А.В.Іпатов, І.Я. Ханюкова, І.В. Дроздова, Н.О. Гондуленко // Український вісник медико-соціальної експертизи. – 2013. – С. 45- 47 с.
2. Медведовська Н.В. Проблема переорієнтації послуг охорони психічного здоров'я з урахуванням соціальних потреб пацієнтів на етапі стаціонарної допомоги / Н.В. Медведовська, А.К. Ладик-Бризгалова // Україна.Здоров'я нації. – 2012. – № 4 (24). – 95-99.
3. Конвенція про права осіб з інвалідністю / Додатково див. Факультативний Протокол до Конвенції від 13. 12. 2006 / Редакція від 06.07.2016/ [Електронний ресурс] – Текст. дані. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_g71
4. Горбунова В. Фахівці у сфері психічного здоров'я у Великобританії / В.В.Горбунова, В.О.Климчук // Збірник наукових праць : психологія. Вип. 21 – Івано-Франківськ : ПП О.М. Голіней, 2016. – С. 128-134.

ЛЕКЦІЯ 2-3. ТЕМА 2. ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО, СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА ПРОБЛЕМИ ЛЮДЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

Мета: поглибити знання з питання розуміння прав осіб з особливими потребами, потреб та перешкод впровадження інклюзії в Україні

Професійна спрямованість: усвідомлення умов практичного впровадження інклюзії в Україні.

План:

1. Еволюція суспільних поглядів на інвалідність.
2. «Інвалідність» у контексті прав людини. Конвенція ООН про права інвалідів.
3. Визначення «інвалідності» та «осіб з інвалідністю».
4. Міжнародна класифікація функціонування, інвалідності та здоров'я (МКФ).

Основні поняття	Дискримінація за ознакою інвалідності, інклюзія, соціальна інклюзія, лінза інвалідності, інклюзивна освіта, інтеграція, інклюзія
----------------------------	--

Література

Основна література

7. Інвалідність та суспільство: навчальний посібник з серії навчальних матеріалів українсько-канадського проекту «Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні» / [Л.Байда, О.Красюкова-Енс, С.Буров, В.Азін, Я.Грибальський, Ю.Найда]. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2-11. – 188с.
8. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. – Київ: ТОВ «Агенство «Україна»», 2019. – 300 с. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/inkluzyvne-navchannya/posibniki/inklyuziyavnz.pdf>
9. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. «Інклюзивна освіта: від основ до практики»: [монографія] / А.А. Колупаєва, О.М. Таранченко – К. : ТОВ «АТОПОЛ», 2016. – 152 с. – (Серія «Інклюзивна освіта»).

10. Основи інклюзивної освіти. Навчально-Методичний посібник:/ за заг. ред.. Колупаєвої А.А. – К: «А. С. К.», 2012. – 308 с.
11. Українсько-канадський проект «Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні»: тренінгові модулі. – К., - 2012. – 132 с.
12. Швед М. Основи інклюзивної освіти: підручник / Марія Швед. – Львів: Український католицький університет, 2015. – 360 с.

Додаткова література:

1. Іпатов А.В. Надання медико-соціальної експертної допомоги інвалідам внаслідок розладів психіки та поведінки в Україні: сучасний стан, труднощі та перспективи / А.В.Іпатов, І.Я. Ханюкова, І.В. Дроздова, Н.О. Гондуленко // Український вісник медико-соціальної експертизи. – 2013. – С. 45- 47 с.
2. Медведовська Н.В. Проблема переорієнтації послуг охорони психічного здоров'я з урахуванням соціальних потреб пацієнтів на етапі стаціонарної допомоги / Н.В. Медведовська, А.К. Ладик-Бризгалова // Україна.Здоров'я нації. – 2012. – № 4 (24). – 95-99.
3. Конвенція про права осіб з інвалідністю / Додатково див. Факультативний Протокол до Конвенції від 13. 12. 2006 / Редакція від 06.07.2016/ [Електронний ресурс] – Текст. дані. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_g71
4. Горбунова В. Фахівці у сфері психічного здоров'я у Великобританії / В.В.Горбунова, В.О.Климчук // Збірник наукових праць : психологія. Вип. 21 – Івано-Франківськ : ПП О.М. Голіней, 2016. – С. 128-134.

ЛЕКЦІЯ 4. ТЕМА 3. МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ У МІЖНАРОДНИХ ТА НАЦІОНАЛЬНИХ ДОКУМЕНТАХ ТА ЗАКОНОДАВСТВІ

Мета: формувати у студентів уявлення про права людей з особливими потребами.

Професійна спрямованість: усвідомлення важливості реалізації ідей соціальної інклюзії

План:

1. Права людей з особливими потребами.
2. Міжнародні документи у сфері інклюзивної освіти: міжнародні документи ООН, Конвенція про права людини(1989), декларації міжнародних форумів у сфері освіти та ін..
3. Національне законодавство у сфері інклюзивної освіти: укази Президента України, основні положення Постанов Кабінету Міністрів України, накази Міністерства освіти і науки України щодо організації інклюзивного навчання.

Основні поняття	<i>Інклюзивна освіта, виключення, сегрегація інтеграція, нормативно-правове забезпечення інклюзивної освіти.</i>
------------------------	--

Література Література

Основна література

1. Українсько-канадський проект «Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні»: тренінгові модулі. – К., - 2012. – 132 с.
2. Інвалідність та суспільство: навчальний посібник з серії навчальних матеріалів українсько-канадського проекту «Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами а Україні» / [Л.Байда, О.Красюкова-Енс, С.Буров, В.Азін, Я.Грибальський, Ю.Найда]. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2-11. – 188с.

Додаткова література:

1. Іпатов А.В. Надання медико-соціальної експертної допомоги інвалідам внаслідок розладів психіки та поведінки в Україні: сучасний стан, труднощі та перспективи / А.В.Іпатов, І.Я. Ханюкова, І.В. Дроздова, Н.О. Гондуленко // Український вісник медико-соціальної експертизи. – 2013. – С. 45- 47 с.
2. Медведовська Н.В. Проблема переорієнтації послуг охорони психічного здоров'я з урахуванням соціальних потреб пацієнтів на етапі стаціонарної допомоги / Н.В. Медведовська, А.К. Ладик-Бризгалова // Україна.Здоров'я нації. – 2012. – № 4 (24). – 95-99.
3. Конвенція про права осіб з інвалідністю / Додатково див. Факультативний Протокол до Конвенції від 13. 12. 2006 / Редакція від 06.07.2016/ [Електронний ресурс] – Текст. дані. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_g71
4. Горбунова В. Фахівці у сфері психічного здоров'я у Великобританії / В.В.Горбунова, В.О.Климчук // Збірник наукових праць : психологія. Вип. 21 – Івано-Франківськ : ПП О.М. Голіней, 2016. – С. 128-134.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ ПРО СПЕЦІАЛЬНУ ТА ІНКЛЮЗИВНУ ОСВІТУ.

Мета: формувати у студентів уявлення про соціальну інклюзію, інклюзію в освіті

Професійна спрямованість: усвідомлення філософії прав людини та існуючих підходів до питань освіти дітей з особливими освітніми потребами

План:

1. Поняття про спеціальну та інклюзивну освіту.
2. Принципи інклюзивної освіти.
3. Завдання інклюзивної освіти.
4. Переваги інклюзивної освіти.
5. Міждисциплінарність досліджень у сфері інклюзивної освіти.

Основні поняття	Інклюзивна освіта, принципи інклюзивної освіти, завдання інклюзивної освіти, особа з особливими освітніми потребами
Практичне завдання	1.Наведіть приклади досліджень у сфері інклюзивної освіти. 2.Проаналізуйте, до яких наукових дисциплін вони відносяться.

Завдання для самостійної роботи

■ опрацювати питання	2 години
■ опрацювати основні поняття	1 години
■ виконати практичне завдання	1 година
Оцінювання	
■ усна відповідь на питання	1 оцінка

Література

Основна література

1. Інвалідність та суспільство: навчальний посібник з серії навчальних матеріалів українсько-канадського проекту «Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні» / [Л.Байда, О.Красюкова-Енс, С.Буров, В.Азін, Я.Грибальський, Ю.Найда]. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2-11. – 188с.
2. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. – Київ: ТОВ «Агенство «Україна»», 2019. – 300 с. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/inkluzyvne-navchannya/posibniki/inklyuziyavnz.pdf>
3. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. «Інклюзивна освіта: від основ до практики»: [монографія] / А.А. Колупаєва, О.М. Таранченко – К. : ТОВ «АТОПОЛ», 2016. – 152 с. – (Серія «Інклюзивна освіта»).
4. Основи інклюзивної освіти. Навчально-Методичний посібник:/ за заг. ред.. Колупаєвої А.А. – К: «А. С. К.», 2012. – 308 с.
5. Українсько-канадський проект «Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні»: тренінгові модулі. – К., - 2012. – 132 с.
6. Швед М. Основи інклюзивної освіти: підручник / Марія Швед. – Львів: Український католицький університет, 2015. – 360 с.

Додаткова література:

1. Іпатов А.В. Надання медико-соціальної експертної допомоги інвалідам внаслідок розладів психіки та поведінки в Україні: сучасний стан, труднощі та перспективи / А.В.Іпатов, І.Я. Ханюкова, І.В. Дроздова, Н.О. Гондуленко // Український вісник медико-соціальної експертизи. – 2013. – С. 45- 47 с.
2. Медведовська Н.В. Проблема переорієнтації послуг охорони психічного здоров'я з урахуванням соціальних потреб пацієнтів на етапі стаціонарної допомоги / Н.В. Медведовська, А.К. Ладик-Бризгалова // Україна.Здоров'я нації. – 2012. – № 4 (24). – 95-99.
3. Конвенція про права осіб з інвалідністю / Додатково див. Факультативний Протокол до Конвенції від 13. 12. 2006 / Редакція від 06.07.2016/ [Електронний ресурс] – Текст. дані. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_g71
4. Горбунова В. Фахівці у сфері психічного здоров'я у Великобританії / В.В.Горбунова, В.О.Климчук // Збірник наукових праць : психологія. Вип. 21 – Івано-Франківськ : ПП О.М. Голіней, 2016. – С. 128-134.

Контрольні питання і завдання:

1. Дайте визначення поняття «інклюзивна освіта».
2. Перерахуйте завдання та принципи інклюзивної освіти.
3. Опишіть переваги інклюзивної освіти..

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2 ТЕМА 4. ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Мета: вивчити вітчизняний та зарубіжний досвід інклюзивної освіти.

Професійна спрямованість: формувати вміння використовувати вітчизняний та зарубіжний досвід у сфері інклюзивної освіти.

План:

1. Досвід впровадження інклюзивної освіти в країнах Європейського союзу.

2. Впровадження інклюзивної освіти в США.
3. Досвід впровадження інклюзії в Нідерландах.
4. Інклюзивна освіта в Україні. Здобутки та перспективи.

Основні поняття	<i>Інклюзивна освіта в країнах Євросоюзу, США, Нідерландах: принципи та завдання інклюзивної освіти, досвід впровадження інклюзивної освіти</i>
Практичне завдання	<i>1. Наведіть приклади впровадження інклюзивної освіти за кордоном.</i> <i>2. Проаналізуйте, наскільки доцільним буде використання такого досвіду в Україні.</i>

Завдання для самостійної роботи

▪ опрацювати питання	2 години
▪ опрацювати основні поняття	1 година
▪ виконати практичне завдання	1 година
Оцінювання	
▪ усна відповідь на питання	1 оцінка

Література

Основна література

1. Українсько-канадський проект «Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні»: тренінгові модулі. – К., - 2012. – 132 с.
2. Інвалідність та суспільство: навчальний посібник з серії навчальних матеріалів українсько-канадського проекту «Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні» / [Л.Байда, О.Красюкова-Енс, С.Буров, В.Азін, Я.Грибальський, Ю.Найда]. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2-11. – 188с.

Додаткова література:

1. Іпатов А.В. Надання медико-соціальної експертної допомоги інвалідам внаслідок розладів психіки та поведінки в Україні: сучасний стан, труднощі та перспективи / А.В.Іпатов, І.Я. Ханюкова, І.В. Дроздова, Н.О. Гондуленко // Український вісник медико-соціальної експертизи. – 2013. – С. 45- 47 с.
2. Медведовська Н.В. Проблема переорієнтації послуг охорони психічного здоров'я з урахуванням соціальних потреб пацієнтів на етапі стаціонарної допомоги / Н.В. Медведовська, А.К. Ладик-Бризгалова // Україна.Здоров'я нації. – 2012. – № 4 (24). – 95-99.
3. Конвенція про права осіб з інвалідністю / Додатково див. Факультативний Протокол до Конвенції від 13. 12. 2006 / Редакція від 06.07.2016/ [Електронний ресурс] – Текст. дані. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_g71
4. Горбунова В. Фахівці у сфері психічного здоров'я у Великобританії / В.В.Горбунова, В.О.Климчук // Збірник наукових праць : психологія. Вип. 21 – Івано-Франківськ : ПП О.М. Голіней, 2016. – С. 128-134.

Контрольні питання і завдання:

1. Коли почала формуватися інклюзія за кордоном?
2. Наведіть приклади здобутків у сфері інклюзивної освіти за кордоном.
3. Наведіть приклади здобутків у сфері інклюзивної освіти в Україні.

Змістовий модуль 2. Організація освітнього процесу в умовах інклюзивної освіти

ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

Лекція 5. Тема 5. Доступність та універсальний дизайн інклюзивного освітнього середовища

Мета: формувати у студентів уявлення про права людини з інвалідністю.

Професійна спрямованість: усвідомлення важливості реалізації ідей соціальної інклюзії.

План:

1. «Інвалідність» та «доступність».
2. «Універсальний дизайн» - філософія суспільного життя.
3. «Доступність» та «універсальний дизайн»

Основні поняття	<i>Інклюзивна освіта, інклюзивне навчання, інклюзивний навчальний заклад, діти з особливими освітніми потребами</i>
------------------------	---

Література

Основна література

1. Українсько-канадський проект «Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні»: тренінгові модулі. – К., - 2012. – 132 с.
2. Інвалідність та суспільство: навчальний посібник з серії навчальних матеріалів українсько-канадського проекту «Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні» / [Л.Байда, О.Красюкова-Енс, С.Буров, В.Азін, Я.Грибальський, Ю.Найда]. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2-11. – 188с.

Додаткова література:

1. Іпатов А.В. Надання медико-соціальної експертної допомоги інвалідам внаслідок розладів психіки та поведінки в Україні: сучасний стан, труднощі та перспективи / А.В.Іпатов, І.Я. Ханюкова, І.В. Дроздова, Н.О. Гондуленко // Український вісник медико-соціальної експертизи. – 2013. – С. 45- 47 с.
2. Медведовська Н.В. Проблема переорієнтації послуг охорони психічного здоров'я з урахуванням соціальних потреб пацієнтів на етапі стаціонарної допомоги / Н.В. Медведовська, А.К. Ладик-Бризгалова // Україна.Здоров'я нації. – 2012. – № 4 (24). – 95-99.
3. Конвенція про права осіб з інвалідністю / Додатково див. Факультативний Протокол до Конвенції від 13. 12. 2006 / Редакція від 06.07.2016/ [Електронний ресурс] – Текст. дані. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_g71
4. Горбунова В. Фахівці у сфері психічного здоров'я у Великобританії / В.В.Горбунова, В.О.Климчук // Збірник наукових праць : психологія. Вип. 21 – Івано-Франківськ : ПП О.М. Голіней, 2016. – С. 128-134.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3

Тема 6. ПСИХОЛОГІЧНІ ВИМОГИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ З ІНКЛЮЗИВНОЮ ФОРМОЮ НАВЧАННЯ.

Мета: опанування знаннями щодо особливостей освітнього інклюзивного середовища, вимог до знань та вмінь фахівців.

Професійна спрямованість: формувати відповідальне ставлення до роботи з учнями з особливими потребами в умовах інклюзивного навчання.

План

1. Поняття інклюзивного освітнього середовища.
2. Психолого-педагогічний супровід та соціалізація дітей з нозологіями.
3. Основні функції асистента вчителя в інклюзивному навчальному закладі: організаційні, навчально-розвивальні, діагностичні, прогностичні, консультативні.
4. Вимоги до знань, вмінь та здібностей асистента вчителя.

Основні поняття	Інклюзивне освітнє середовище, інклюзивне навчання, інвалідність, дискримінація за ознакою інвалідності, особи з інвалідністю, доступність, особа з особливими освітніми потребами
-----------------	--

Практичне завдання

- Обговорення теоретичних питань.
- Презентація власної моделі взаємодії в інклюзивному середовищі.

Завдання для самостійної роботи

- Опрацювати основні поняття та питання теми

2 години

Оцінювання

▪ Участь в обговоренні теоретичних питань	1 оцінка
---	----------

Література

Основна література

1. Асистент учителя в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник/ Н. М. Дятленко, Н. З. Софій, О. В. Мартинчук, Ю. М. Найда, під заг.ред. М. Ф. Войцехівського.- К.: ТОВ. «Видавничий дім «Плеяди», 2015
2. Індекс інклюзії: загальноосвітній навчальний заклад: Навчально-методичний посібник/ Кол. Упорядників: Патрикеева О. О., Софій Н. З., Луценко І. В., Василяшко І. П./ Під заг.ред. Шинкаренко В. І. – К: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2013
3. Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі: Навчально-методичний посібник/ Т. Сак – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2011. – (Серія «Інклюзивна освіта»)

Додаткова література

1. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Під заг. ред. Бібік Н. М. — К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017.
2. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі/ Данілавичюте Є. А., Литовченко С. В. – К.: ТОВ «Фірма «ЕСЕ»

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4

Тема 7. ІНДИВІДУАЛЬНА ПРОГРАМА РОЗВИТКУ ДИТИНИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ.

Мета: опанування знаннями щодо особливостей індивідуальної програми розвитку дитини з особливими освітніми потребами (ІПР), адаптації та модифікації навчальних підходів у роботі з дітьми з особливими потребами.

Професійна спрямованість: формувати вміння враховувати психологічні особливості людей з особливими потребами в організації інклюзивного навчання.

План

1. Структура індивідуальної програми розвитку дитини з особливими освітніми потребами (ІПР).
2. Психологічні особливості організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах.
3. Адаптація та модифікація навчальних підходів у роботі з дітьми з особливими потребами.

Основні поняття	індивідуальний навчальний план, індивідуальна програма розвитку, спеціальний заклад освіти, опорний заклад освіти, психолого-педагогічний супровід, диференціація, адаптація, модифікація.
-----------------	--

Практичне завдання

- Обговорення теоретичних питань.
- Презентація моделі індивідуального плану дитини з особливими потребами.

Завдання для самостійної роботи

• Опрацювати основні поняття та питання теми	2 година
• Підготовка практичного завдання	4 години

Оцінювання

▪ Участь в обговоренні теоретичних питань	1 оцінка
▪ Практичне завдання	1 оцінка

Література

Основна література

1. Асистент учителя в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник/ Н. М. Дятленко, Н. З. Софій, О. В. Мартинчук, Ю. М. Найда, під заг.ред. М. Ф. Войцехівського.- К.: ТОВ. «Видавничий дім «Плеяди», 2015
2. Індекс інклюзії: загальноосвітній навчальний заклад: Навчально-методичний посібник/ Кол. Упорядників: Патрикеева О. О., Софій Н. З., Луценко І. В., Василяшко І. П./ Під заг.ред. Шинкаренка В. І. – К: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2013
3. Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі: Навчально-методичний посібник/ Т. Сак – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2011. – (Серія «Інклюзивна освіта»)

Додаткова література

1. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Під заг. ред. Бібік Н. М. — К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017.
2. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі/ Данілавичюте Є. А., Литовченко С. В. – К.: ТОВ «Фірма «ЕСЕ»

ЛАБОРАТОРНІ ЗАНЯТТЯ

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ 1

ТЕМА 8. МЕРЕЖА ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ ДЛЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ. ДОДАТКОВІ ОСВІТНІ ПОСЛУГИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Мета: отримати знання щодо мережі закладів освіти для дітей з особливими потребами.

Професійна спрямованість: формувати уявлення про освітні послуги, що надаються в інклюзивному освітньому середовищі.

План:

1. Заклади загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням.
2. Заклади спеціальної освіти.
3. Навчально-реабілітаційні центри.
4. Інклюзивно-ресурсні центри.

Основні поняття	<i>Інклюзивна освіта, принципи інклюзивної освіти, завдання інклюзивної освіти, особа з особливими освітніми потребами</i>
------------------------	--

Лабораторне завдання	<i>1.Відвідайте один із закладів мережі закладів для дітей з особливими потребами. 2.Перерахуйте основні та додаткові освітні послуги, що надаються в цьому закладі.</i>
-----------------------------	--

Завдання для самостійної роботи

▪ опрацювати питання	2 години
▪ опрацювати основні поняття	1 година
▪ виконати лабораторне завдання	5годин

Оцінювання

▪ усна відповідь на питання	1 оцінка
▪ лабораторне завдання	1 оцінка

Література

Основна література

1. Українсько-канадський проект «Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні»: тренінгові модулі. – К., - 2012. – 132 с.

2. Інвалідність та суспільство: навчальний посібник з серії навчальних матеріалів українсько-канадського проекту «Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні» / [Л.Байда, О.Красюкова-Енс, С.Буров, В.Азін, Я.Грибальський, Ю.Найда]. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2-11. – 188с.

Додаткова література:

1. Іпатов А.В. Надання медико-соціальної експертної допомоги інвалідам внаслідок розладів психіки та поведінки в Україні: сучасний стан, труднощі та перспективи / А.В.Іпатов, І.Я. Ханюкова, І.В. Дроздова, Н.О. Гондуленко // Український вісник медико-соціальної експертизи. – 2013. – С. 45- 47 с.
2. Медведовська Н.В. Проблема переорієнтації послуг охорони психічного здоров'я з урахуванням соціальних потреб пацієнтів на етапі стаціонарної допомоги / Н.В. Медведовська, А.К. Ладик-Бризгалова // Україна.Здоров'я нації. – 2012. – № 4 (24). – 95-99.
3. Конвенція про права осіб з інвалідністю / Додатково див. Факультативний Протокол до Конвенції від 13. 12. 2006 / Редакція від 06.07.2016/ [Електронний ресурс] – Текст. дані. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_g71
4. Горбунова В. Фахівці у сфері психічного здоров'я у Великобританії / В.В.Горбунова, В.О.Климчук // Збірник наукових праць : психологія. Вип. 21 – Івано-Франківськ : ПП О.М. Голіней, 2016. – С. 128-134.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ДИТИНА З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ ЯК СУБ'ЄКТ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

Лекція 6. Тема 9. Діти з особливими освітніми потребами: особливості психофізичного розвитку. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ-ДП)

Мета: опанування знаннями щодо особливостей психофізичного розвитку дітей з особливими потребами.

Професійна спрямованість: використовувати положення Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ-ДП)

План:

1. Поняття МКФ – ДП.
2. Основні компоненти МКФ – ДП.
3. Функціональне призначення МКФ – ДП.
4. МКФ-ДП - два рівні класифікації (функції організму, структури організму, активність та участь, фактори навколишнього середовища).

Основні поняття	Основні компоненти МКФ-ДП, функції організму, активність організму, фактори навколишнього середовища
------------------------	--

Література

Основна література

1. Українсько-канадський проект «Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні»: тренінгові модулі. – К., - 2012. – 132 с.
2. Інвалідність та суспільство: навчальний посібник з серії навчальних матеріалів українсько-канадського проекту «Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні» / [Л.Байда, О.Красюкова-Енс, С.Буров, В.Азін, Я.Грибальський, Ю.Найда]. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2-11. – 188с.

Додаткова література:

1. Іпатов А.В. Надання медико-соціальної експертної допомоги інвалідам внаслідок розладів психіки та поведінки в Україні: сучасний стан, труднощі та перспективи / А.В.Іпатов, І.Я. Ханюкова, І.В. Дроздова, Н.О. Гондуленко // Український вісник медико-соціальної експертизи. – 2013. – С. 45- 47 с.
2. Медведовська Н.В. Проблема переорієнтації послуг охорони психічного здоров'я з урахуванням соціальних потреб пацієнтів на етапі стаціонарної допомоги / Н.В. Медведовська, А.К. Ладик-Бризгалова // Україна.Здоров'я нації. – 2012. – № 4 (24). – 95-99.
3. Конвенція про права осіб з інвалідністю / Додатково див. Факультативний Протокол до Конвенції від 13. 12. 2006 / Редакція від 06.07.2016/ [Електронний ресурс] – Текст. дані. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_g71
4. Горбунова В. Фахівці у сфері психічного здоров'я у Великобританії / В.В.Горбунова, В.О.Климчук // Збірник наукових праць : психологія. Вип. 21 – Івано-Франківськ : ПП О.М. Голіней, 2016. – С. 128-134.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5

ТЕМА 9. ДІТИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ: ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ. МІЖНАРОДНА КЛАСИФІКАЦІЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ, ОБМЕЖЕННЯ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ (МКФ-ДП)

Мета: *опанування знаннями щодо* особливостей освітнього інклюзивного середовища, вимог до знань та вмінь фахівців.

Професійна спрямованість: формувати відповідальне ставлення до роботи з учнями з особливими потребами в умовах інклюзивного навчання.

План

1. Практичне та філософське обґрунтування розробки МКФ-ДП.
2. Способи використання інформації МКФ-ДП (у клінічних та адміністративних спостереженнях, політичних та дослідницьких програмах).
3. Сфери застосування МКФ – ДП.

4. Етичні аспекти використання МКФ – ДП.
5. Етапи використання МКФ – ДП.

Основні поняття	Медична та соціальна модель обмеження життєдіяльності та функціонування, сфери застосування МКФ – ДП.
-----------------	---

Практичне завдання

Ознайомтесь з характеристикою дитини. Використовуючи стандартну термінологічну мову МКФ-ДП документально підтвердіть характеристики здоров'я, включаючи функції та структури організму, обмеження активності та участі, а також фактори навколишнього середовища.

- 1) Визначте обсяг інформації, доступної для кодування і з'ясуйте, чи вона стосується доменів «Функцій організму», «Структур організму», «Активності та Учасі» або «Факторів навколишнього середовища».
- 2) Визначте розділ (4-значний код) у відповідному документі, який найбільш точно відповідає інформації, яку потрібно кодувати.
- 3) Прочитайте опис 4-значного коду та зверніть увагу на всі примітки, пов'язані з описом.
- 4) Перевірте будь-які примітки щодо включення або виключення, які застосовуються до коду і продовжуйте у відповідності з ними.
- 5) Визначте, чи інформація, яка буде кодуватися, відповідає рівню із 4-х знаків, або потрібно розглянути більш детальний опис із застосуванням кодування з 5 або 6 знаків.
- 6) Перейдіть до рівня коду, що найбільш точно відповідає інформації, яку потрібно кодувати. Розгляньте опис і примітки щодо включення або виключення, які застосовуються до коду.
- 7) Виберіть код і проаналізуйте отриману інформацію для того, щоб встановити величину універсального кваліфікатора, відповідного ступеня порушень функцій і структур організму, обмежень активності та участі в діапазоні від (0 = немає порушень до 4 = абсолютне порушення, наявність перешкоди або бар'єра з боку навколишнього середовища (0 = немає бар'єру до 4= абсолютний бар'єр), або наявність полегшуючих факторів (0 = немає полегшення до +4 повне полегшення).
- 8) Встановіть код з кваліфікатором 2-го, 3-го або 4-го рівня. Наприклад, d115.2 (помірні порушення слуху).
- 9) Повторіть кроки з 1 по 8 для кожної функції або обмеження життєдіяльності, закодованих з урахуванням достатньої кількості інформації.
- 10) Батьки і користувачі можуть брати участь в процесі, заповнюючи список даних, які відносяться до віку, що дозволяє перемістити на перший план специфічні сфери функціонування, але вони повинні зробити це перед тим, як професіонали або група професіоналів дасть вичерпну оцінку і проставить коди.

Завдання для самостійної роботи

- Опрацювати основні поняття та питання теми
- Виконання практичного завдання

1 година
3 години

Оцінювання

▪ Участь в обговоренні теоретичних питань	1 оцінка
▪ Виконання практичного завдання	1 оцінка

Література

Основна література

https://moz.gov.ua/uploads/1/5263-dn_20180523_981_dod_2.pdf

1. Асистент учителя в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник/ Н. М. Дятленко, Н. З. Софій, О. В. Мартинчук, Ю. М. Найда, під заг.ред. М. Ф. Войцехівського.- К.: ТОВ. «Видавничий дім «Плеяди», 2015
2. Індекс інклюзії: загальноосвітній навчальний заклад: Навчально-методичний посібник/ Кол. Упорядників: Патрикеева О. О., Софій Н. З., Луценко І. В., Василяшко І. П./ Під заг.ред. Шинкаренко В. І. – К: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2013
3. Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі: Навчально-методичний посібник/ Т. Сак – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2011. – (Серія «Інклюзивна освіта»)

Додаткова література

1. Нова українська школа: поради для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. — К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017.
2. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі/ Данілавичюте Є. А., Литовченко С. В. – К.: ТОВ «Фірма «ЕСЕ»

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6

ТЕМА10. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

Мета: *опанування знаннями щодо* особливостей освітнього інклюзивного середовища, вимог до знань та вмінь фахівців.

Професійна спрямованість: формувати відповідальне ставлення до роботи з учнями з особливими потребами в умовах інклюзивного навчання.

План

1. Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими потребами: мета та завдання.
2. Соціалізація дітей з особливими потребами.
3. Категорії дітей з особливими освітніми потребами та їх характеристика:
 - діти з обмеженими можливостями розумового розвитку;
 - діти із затримкою психічного розвитку (ЗПР);
 - діти із розладом аутистичного спектру;
 - діти із порушенням опорно-рухового апарату;
 - діти із розладами емоційно-вольової сфери, із синдромом дефіциту уваги та гіперактивністю;
 - діти із складними вадами розвитку;

Основні поняття	Психофізичний розвиток дитини, порушення функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, соціалізація дитини з особливими освітніми потребами
-----------------	--

Практичне завдання

Підготуйте повідомлення про особливості дітей з особливими потребами (нозологія – на вибір) за таким планом:

1. Загальна характеристика дитини.
2. Причини виникнення нозології.
3. Особливості психічного розвитку дитини.
4. Виховання та навчання.

Завдання для самостійної роботи

• Опрацювати основні поняття та питання теми	1 година
• Практичне завдання	2 години

Оцінювання

▪ Участь в обговоренні теоретичних питань	1 оцінка
▪ Практичне завдання	1 оцінка

Література

Основна література

1. Асистент учителя в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник/ Н. М. Дятленко, Н. З. Софій, О. В. Мартинчук, Ю. М. Найда, під заг.ред. М. Ф. Войцехівського.- К.: ТОВ. «Видавничий дім «Плеяди», 2015
2. Індекс інклюзії: загальноосвітній навчальний заклад: Навчально-методичний посібник/ Кол. Упорядників: Патрикеева О. О., Софій Н. З., Луценко І. В., Василяшко І. П./ Під заг.ред. Шинкаренка В. І. – К: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2013
3. Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі: Навчально-методичний посібник/ Т. Сак – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2011. – (Серія «Інклюзивна освіта»)

Додаткова література

1. Нова українська школа: поради для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. — К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017.
2. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі/ Данілавичюте Є. А., Литовченко С. В. – К.: ТОВ «Фірма «ЕСЕ»

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ № 7-10

ТЕМА 11. ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОКОРЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ

Мета: опанування знаннями щодо особливостей освітнього інклюзивного середовища, вимог до знань та вмінь фахівців.

Професійна спрямованість: формувати відповідальне ставлення до роботи з учнями з особливими потребами в умовах інклюзивного навчання.

План

1. Особливості психокорекційної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами:

- діти з обмеженими можливостями розумового розвитку;
- діти із затримкою психічного розвитку (ЗПР);
- діти із розладом аутистичного спектру;
- діти із порушенням опорно-рухового апарату;
- діти із розладами емоційно-вольової сфери, із синдромом дефіциту уваги та гіперактивністю;
- діти із складними вадами розвитку;

Основні поняття	Психофізичний розвиток дитини, порушення функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, соціалізація дитини з особливими освітніми потребами
-----------------	--

Практичне завдання

1. Розробіть напрямки психокорекційної роботи.

Завдання для самостійної роботи

• Опрацювати основні поняття та питання теми	1 година
• Практичне завдання	2 години

Оцінювання

▪ Участь в обговоренні теоретичних питань	1 оцінка
▪ Практичне завдання	1 оцінка

Література

Основна література

1. Асистент учителя в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник/ Н. М. Дятленко, Н. З. Софій, О. В. Мартинчук, Ю. М. Найда, під заг.ред. М. Ф. Войцехівського.- К.: ТОВ. «Видавничий дім «Плеяди», 2015
2. Індекс інклюзії: загальноосвітній навчальний заклад: Навчально-методичний посібник/ Кол. Упорядників: Патрикеева О. О., Софій Н. З., Луценко І. В., Василяшко І. П./ Під заг.ред. Шинкаренка В. І. – К: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2013
3. Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі: Навчально-методичний посібник/ Т. Сак – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2011. – (Серія «Інклюзивна освіта»)

Додаткова література

1. Нова українська школа: посібник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. — К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017.
2. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі/ Данілавичюте Є. А., Литовченко С. В. – К.: ТОВ «Фірма «ЕСЕ»

ЛАБОРАТОРНІ ЗАНЯТТЯ

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ № 2

ТЕМА 10. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

Мета: *опанування знаннями щодо* особливостей освітнього інклюзивного середовища, вимог до знань та вмінь фахівців.

Професійна спрямованість: формувати відповідальне ставлення до роботи з учнями з особливими потребами в умовах інклюзивного навчання.

План

1. Психолого-педагогічні особливості корекційно-розвивальної роботи для дітей:
 - з обмеженими можливостями розумового розвитку;
 - із затримкою психічного розвитку (ЗПР);
 - із розладом аутистичного спектру;
 - із порушенням опорно-рухового апарату;
 - із розладами емоційно-вольової сфери, із синдромом дефіциту уваги та гіперактивністю;
 - із складними вадами розвитку;
 -

Основні поняття	Психофізичний розвиток дитини, порушення функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, соціалізація дитини з особливими освітніми потребами
-----------------	--

Практичне завдання

- Вкажіть напрямки корекційно-розвивальної роботи для дитини з особливими потребами (одна нозологія на вибір).

Завдання для самостійної роботи

• Опрацювати основні поняття та питання теми	1 година
• Практичне завдання	2 години

Оцінювання

▪ Участь в обговоренні теоретичних питань	1 оцінка
▪ Практичне завдання	1 оцінка

Література

Основна література

1. Асистент учителя в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник/ Н. М. Дятленко, Н. З. Софій, О. В. Мартинчук, Ю. М. Найда, під заг.ред. М. Ф. Войцехівського.- К.: ТОВ. «Видавничий дім «Плеяди», 2015

2. Індекс інклюзії: загальноосвітній навчальний заклад: Навчально-методичний посібник/ Кол. Упорядників: Патрикеева О. О., Софій Н. З., Луценко І. В., Василяшко І. П./ Під заг.ред. Шинкаренко В. І. – К: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2013
3. Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі: Навчально-методичний посібник/ Т. Сак – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2011. – (Серія «Інклюзивна освіта»)

Додаткова література

1. Нова українська школа: поради для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. — К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017.
2. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі/ Данілавичюте Є. А., Литовченко С. В. – К.: ТОВ «Фірма «ЕСЕ»

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ № 3-4

ТЕМА 11. ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОКОРЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ З ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ

Мета: опанування знаннями щодо особливостей освітнього інклюзивного середовища, вимог до знань та вмінь фахівців.

Професійна спрямованість: формувати відповідальне ставлення до роботи з учнями з особливими потребами в умовах інклюзивного навчання.

План

- 1.Психолого-педагогічні особливості корекційно-розвивальної роботи для дітей:
 - з обмеженими можливостями розумового розвитку;
 - із затримкою психічного розвитку (ЗПР);
 - із розладом аутистичного спектру;
 - із порушенням опорно-рухового апарату;
 - із розладами емоційно-вольової сфери, із синдромом дефіциту уваги та гіперактивністю;
 - із складними вадами розвитку;

Основні поняття	Психофізичний розвиток дитини, порушення функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, соціалізація дитини з особливими освітніми потребами
-----------------	--

Практичне завдання

Заняття проходить в одному із інклюзивних навчальних закладів

- Продемонструйте виконання психокорекційних вправ з дитиною з особливими потребами.

Завдання для самостійної роботи

- Опрацювати основні поняття та питання теми
- Практичне завдання

1 година
2 години

Оцінювання

▪ Участь в обговоренні теоретичних питань	1 оцінка
▪ Практичне завдання	1 оцінка

Література

Основна література

1. Асистент учителя в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник/ Н. М. Дятленко, Н. З. Софій, О. В. Мартинчук, Ю. М. Найда, під заг.ред. М. Ф. Войцехівського.- К.: ТОВ. «Видавничий дім «Плеяди», 2015
2. Індекс інклюзії: загальноосвітній навчальний заклад: Навчально-методичний посібник/ Кол. Упорядників: Патрикеева О. О., Софій Н. З., Луценко І. В., Василяшко І. П./ Під заг.ред. Шинкаренка В. І. – К: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2013
3. Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі: Навчально-методичний посібник/ Т. Сак – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2011. – (Серія «Інклюзивна освіта»)

Додаткова література

1. Нова українська школа: poradnik dla vchitelja / Під заг. ред. Бібік Н. М. — К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017.
2. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі/ Данілавичюте Є. А., Литовченко С. В. – К.: ТОВ «Фірма «ЕСЕ»

ЗАВДАННЯ ДО ПІДСУМКОВОЇ МОДУЛЬНОЇ РОБОТИ 1

I. Теоретичні завдання (оцінюються від 0 до 50 балів).

1. Поняття про спеціальну та інклюзивну освіту.
2. Принципи інклюзивної освіти.
3. Завдання інклюзивної освіти.
4. Переваги інклюзивної освіти.
5. Офіційні засади та нормативна база інклюзивної освіти в Україні.
6. «Інвалідність» у контексті прав людини. Конвенція ООН про права інвалідів.
7. Міжнародна класифікація функціонування, інвалідності та здоров'я (МКФ).
8. Права людей з особливими потребами.
9. Міжнародні документи у сфері інклюзивної освіти: міжнародні документи ООН, Конвенція про права людини(1989), декларації міжнародних форумів у сфері освіти.
10. Національне законодавство у сфері інклюзивної освіти: укази Президента України, основні положення Постанов Кабінету Міністрів України, накази Міністерства освіти і науки України щодо організації інклюзивного навчання.
11. Досвід впровадження інклюзивної освіти в країнах Європейського союзу.
12. Поняття інклюзивного освітнього середовища.
13. Психолого-педагогічний супровід та соціалізація дітей з нозологіями.
14. Основні функції асистента вчителя в інклюзивному навчальному закладі: організаційні, навчально-розвивальні, діагностичні, прогностичні, консультативні.
15. Вимоги до знань, вмінь та здібностей асистента вчителя.
16. Структура індивідуальної програми розвитку дитини з особливими освітніми потребами (ІПР).
17. Психологічні особливості організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах.
18. Адаптація та модифікація навчальних підходів у роботі з дітьми з особливими потребами.
19. Діти з особливими освітніми потребами: особливості психофізичного розвитку.
20. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ-ДП)
21. Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими потребами: мета та завдання.
22. Соціалізація дітей з особливими потребами.

III. Професійно-орієнтоване завдання.

Максимальна кількість балів – 50.

1. Сформулюйте психокорекційний запит і складіть програму корекційно-розвивальної роботи для дитини з особливими потребами (одна нозологія на вибір):

- обмежені можливості розумового розвитку;
- затримка психічного розвитку (ЗПР);
- розлади аутистичного спектру;
- порушення опорно-рухового апарату;
- розлади емоційно-вольової сфери;
- синдромом дефіциту уваги та гіперактивність;
- складні вади розвитку.

Програма має складатися з чотирьох блоків: діагностичного (методи і методики діагностики проблеми), установочного (укладання психологічного контракту), корекційного (прикладі психокорекційних технік, вправ, методів) і блок оцінки ефективності психокорекційного впливу (встановити критерії ефективності програми). Вступну частину програми опишіть за таким алгоритмом:

- об'єкт і предмет психокорекційного впливу;
- гіпотеза виникнення проблеми і шляхи її вирішення;
- мета та завдання роботи;
- доцільна форма роботи;
- методики і техніки корекційної роботи;
- загальний час, необхідний для реалізації всієї програми, частоту зустрічей і тривалість кожного заняття;
- матеріали та обладнання.

ЗАВДАННЯ ДО ЗАЛІКУ

I. Теоретичні завдання (оцінюються від 0 до 50 балів).

1. Поняття про спеціальну та інклюзивну освіту.
2. Принципи інклюзивної освіти.
3. Завдання інклюзивної освіти.
4. Переваги інклюзивної освіти.
5. Офіційні засади та нормативна база інклюзивної освіти в Україні.
6. «Інвалідність» у контексті прав людини. Конвенція ООН про права інвалідів.
7. Міжнародна класифікація функціонування, інвалідності та здоров'я (МКФ).
8. Права людей з особливими потребами.
9. Міжнародні документи у сфері інклюзивної освіти: міжнародні документи ООН, Конвенція про права людини(1989), декларації міжнародних форумів у сфері освіти.
10. Національне законодавство у сфері інклюзивної освіти: укази Президента України, основні положення Постанов Кабінету Міністрів України, накази Міністерства освіти і науки України щодо організації інклюзивного навчання.
11. Досвід впровадження інклюзивної освіти в країнах Європейського союзу.
12. Поняття інклюзивного освітнього середовища.
13. Психолого-педагогічний супровід та соціалізація дітей з нозологіями.
14. Основні функції асистента вчителя в інклюзивному навчальному закладі: організаційні, навчально-розвивальні, діагностичні, прогностичні, консультативні.
15. Вимоги до знань, вмінь та здібностей асистента вчителя.
16. Структура індивідуальної програми розвитку дитини з особливими освітніми потребами (ІПР).
17. Психологічні особливості організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах.
18. Адаптація та модифікація навчальних підходів у роботі з дітьми з особливими потребами.
19. Діти з особливими освітніми потребами: особливості психофізичного розвитку.
20. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ-ДП)
21. Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими потребами: мета та завдання.
22. Соціалізація дітей з особливими потребами.

III. Професійно-орієнтоване завдання.

Максимальна кількість балів – 50.

1. Сформулюйте психокорекційний запит і складіть програму корекційно-розвивальної роботи дитини з особливими потребами (одна нозологія на вибір):

- обмежені можливості розумового розвитку;
- затримка психічного розвитку (ЗПР);
- розлади аутистичного спектру;
- порушення опорно-рухового апарату;
- розлади емоційно-вольової сфери;
- синдромом дефіциту уваги та гіперактивність;
- складні вади розвитку.

Програма має складатися з чотирьох блоків: діагностичного (методи і методики діагностики проблеми), установочного (укладання психологічного контракту), корекційного (прикладі психокорекційних технік, вправ, методів) і блок оцінки ефективності психокорекційного впливу (встановити критерії ефективності програми). Вступну частину програми опишіть за таким алгоритмом:

- об'єкт і предмет психокорекційного впливу;
- гіпотеза виникнення проблеми і шляхи її вирішення;
- мета та завдання роботи;
- доцільна форма роботи;
- методики і техніки корекційної роботи;
- загальний час, необхідний для реалізації всієї програми, частоту зустрічей і тривалість кожного заняття;
- матеріали та обладнання.